

26 נובמבר 2020
י' כסלו תשפ"א

מתווה לחזרת שכבות י'-י"ב ללמידה משולבת - פיזית ומרחוק

29 נובמבר 2020

"יוצאים קדימה"

תוכן עניינים

2	..... כללי
2	..... עיקרי השינויים במתווה ובאורחות החיים
3	..... עקרונות למתווה החזרה
5	..... המלצות ודגשים לחזרה לבית הספר – כללי
8	..... דגשים להיבט רגשי-חברתי
10	..... קווים מנחים

כללי

לאחר תקופה ממושכת של סגר והגבלות על מערכת החינוך, ובהמשך לחזרת תלמידי כיתות א'-ו' ללמידה במוסדות החינוך, יחזרו תלמידים בשכבות י'-י"ב ללימודים משולבים בתאריך י"ג כסלו תשפ"א, 29 בנובמבר 2020, במוסדות החינוך ובלמידה מהבית ובכלל זה למידה מרחוק. למידה פיזית של כיתות י'-י"ב תתקיים אך ורק ביישוב או באזור "ירוק" ו"צהוב" המנוי בתקנות. כניסתו לתוקף של מתווה זה, מיום כניסת תקנות סמכויות מיוחדות להתמודדות עם נגיף הקורונה החדש (הוראת שעה) (הגבלת פעילות של מוסדות המקיימים פעילות חינוך)(תיקון מס' 10), תש"פ-2020 לתוקף ובכפוף לתקנות אלה.

להלן מתווה הכפוף לאישור התקנות:

עיקרי השינויים במתווה ובאורחות החיים

מתכונת הפעילות

- א. **כיתות י'-י"ב ביישוב או באזור ירוק או צהוב המנוי בתקנות -**
  - ילמדו בקבוצות של עד 20 תלמידים, לפחות יומיים בשבוע.
  - לתלמידים יתאפשר מעבר בין 2 קבוצות לכל היותר (כולל כיתה אורגנית/מגמות/הקבוצות).
  - איש צוות קבוע יכול ללמד ארבע קבוצות אורגניות קבועות, לכל היותר.
- ב. **כיתות י"ג-י"ד -** ניתן לקיים לימודים בכיתות י"ג וי"ד במכללה טכנולוגית מוכרת שבפיקוח משרד החינוך, הפועלת במוסד חינוכי על-יסודי לנוער נושר ובסיכון (מח"ט) או בהמשך ובסמוך למוסד חינוכי על-יסודי לנוער נושר ובסיכון שבפיקוח משרד העבודה.

מבחינה פדגוגית

- א. **טיולים חד-יומיים -** ניתנת האפשרות לקיים טיולים חד יומיים למוסד חינוכי שפעילותו מותרת בהתאם לתקנות. בכפוף ל**מתווה לטיול חד-יומי בתקופת הקורונה**.
- ב. **למידה פיזית של השפה העברית לתלמידים עולים -** ניתנת האפשרות לקיים למידה פיזית לתלמידים עולים שעלו לארץ החל מה 1 לינואר 2017 ותלמידים בתכנית נעל"ה בקבוצות קבועות של עד 20 תלמידים בכפוף ל**הנחיות ללימודי השפה העברית לתלמידים עולים בכיתות ה'-י"ב בתקופת הקורונה**.

מבחינת אורחות החיים

- א. **מורה לשל"ח** - יוכל ללמד יותר מ-4 קבוצות קבועות של תלמידים, ובלבד שהשיעורים מתקיימים **במרחב הפתוח** ושכלל עת הוא עוטה מסכה ושנשמר מרחק של שני מטרים לפחות בינו לבין התלמידים.
- ב. **איש צוות של חווה חקלאית** - יוכל ללמד יותר מ-4 קבוצות קבועות של תלמידים, ובלבד שהשיעורים מתקיימים **במרחב הפתוח** ושכלל עת הוא עוטה מסכה ושנשמר מרחק של שני מטרים לפחות בינו לבין התלמידים.
- * **ככל שיתעדכנו ההנחיות, יעודכן המתווה בנוגע ללמידה פיזית במוסדות החינוך.**

עקרונות למתווה החזרה

הנחיות משרד הבריאות

- א. מערכת החינוך תפעל תוך הקפדה על הנחיות משרד הבריאות בדגש על עטיית מסכות, הקפדה על היגיינה אישית, אוורור כיתות, שמירת מרחק, ככל האפשר, בהפסקות, בזמן השיעורים, בחדרי המורים ובמרחבי הפעילות המשותפים במוסד החינוכי ובפעילויות חוץ.
- ב. הפעילות הלימודית הפיזית במוסדות החינוך ובמסגרות משלימות תתקיים לפי מסמכי "אורחות חיים" הכוללים את הנחיות משרד הבריאות (כללי כניסה למוסד החינוכי, הצהרת בריאות, כללי התנהגות בהסעות, כללי היגיינה אישית וכיתתית ותחזוקת המוסד החינוכי, סדר פעולות בעת גילוי חולה מאומת במוסד החינוכי, השגרה במוסד החינוכי בכיתה ובעת ההפסקה, ארוחות ותזונה, מיגון לצוות החינוך המיוחד, צהרונים וכו'):

- [אורחות החיים במוסד החינוכי בתקופת הקורונה](#)
- [אורחות חיים בפנימיות בתקופת הקורונה](#)
- [אורחות חיים לתלמידים עם צרכים מיוחדים](#)

- ג. **אוורור בכיתות** - צוות המוסד ידאג לאוורר את מקום הפעילות בדרך של פתיחת חלונות הכיתה, ככל האפשר בשני כיווני אוויר שונים, פעמיים לפחות בכל שיעור ובמשך כל זמן ההפסקה.

ד. **חדרי מורים/מקומות עבודה למורים בזמן ההפסקות ובין השעורים:**

- 1) המורים השהים בחדרי המורים או בעת מפגשי מורים בבית הספר, יקפידו על כללי הבריאות הנדרשים, לרבות שמירת מרחק בין אחד לשני, עטיית מסכה, היגיינה ואוורור החדר ויש להקפיד על ניקוי משטחי העבודה (מקלדת ועכבר וכד') לפני ואחרי השימוש.
- 2) **מומלץ לקבוע מקומות נוספים וקבועים במתחם בית הספר עבור המורים כדי למנוע התגודדות בחדר מורים ולאפשר עמידה בהנחיות הבריאות** (ניתן להשתמש בחדרי הספח, ספרייה, מעבדה, סטודיו, מרחב מוגן ועוד).
- 3) ככל שהמורה מלמד רק בלמידה מרחוק, הוא יכול לקיים את הלמידה מהבית, **באישור מנהל בית הספר.**

מספר התלמידים בקבוצה

ככלל, קבוצות הלמידה יהיו בקבוצות קבועות של עד 20 תלמידים בכיתה. הגדלת מספר התלמידים בקבוצה **מעבר ל-20 תלמידים** תתאפשר במקרים חריגים ובלבד שמספרן הכולל של הקבוצות המוגדלות לא יכלול יותר מ-10% מהכיתות הקיימות טרם ההחלטה על הגדלה. וכאמור להלן:

- חריגה מעל 20 תלמידים ועד 22 תלמידים תאושר על ידי המנהל הכללי של משרד החינוך
- חריגה מעל 22 תלמידים ועד 24 תלמידים תאושר על ידי שר החינוך

כללי כניסה למוסד החינוכי

- א. מפעילים חיצוניים וכל מי שאינו חלק אינטגרלי מצוות בית הספר לא יורשה להיכנס לבית הספר, למעט החרגות שצוינו במסמך "אורחות החיים" ומקרי חירום.
- ב. רשימת מורשי הכניסה מוגדרת בסעיף "כללי הכניסה" ב"אורחות חיים" והכניסה תיעשה בהתאם להנחיות הבריאות.
- ג. כניסת פסיכולוג של השירות הפסיכולוגי חינוכי ברשות המקומית למוסד החינוכי מותרת לצורך טיפול פרטני/קבוצתי בהתאם למתווה ו"אורחות חיים" ואיננה נספרת במניין המבוגרים הנכנסים למוסד החינוכי.

ד. אנשי צוות שהם חלק אינטגרלי בצוות החינוכי של המוסד החינוכי (כגון בת שירות לאומי, סטודנט הוראה וכד') יחולו עליהם אותם כללי כניסה ומגבלות מעבר בין הקבוצות החלים על המורים.

ה. עובד הוראה בתפקיד הדרכה רשאי להיכנס למוסד החינוך לצורך מילוי תפקיד ההדרכה בלבד.

מרחבי למידה נוספים

ככלל, הלמידה תתבצע במבנה מוסד החינוך. בהיעדר מקום בביה"ס ובכדי לתת מענה ללמידה פיזית, ניתן ללמוד במבנים שאינם חלק ממבנה בית הספר, אך ורק באישור עם הפיקוח ובתיאום עם הרשות המקומית ובכפוף להנחיות המשרד קווים מנחים לרשות המקומית לבחירה ואישור מרחבי למידה נוספים בתקופת הקורונה

מפגשים קבוצתיים בשטח פתוח

ניתן לקיים מפגשים בחוץ רק במסגרת הקבוצות הקבועות ובהתאם להנחיות הנ"ל.

המלצות ודגשים לחזרה לבית הספר – כללי

שלב היערכות עם הצוות החינוכי:

לרשותכם סדנאות לצוותי חינוך, מאגר סרטים להשראה, כלים למחנכים ולמורים בשמירה על קשר

ניהול שיח בין אישי מורה מנהל - דף נלווה 1, דף נלווה 2, כרטיסיות ריבוע, פיתוח חוסן בקרב הצוות

המלצות פדגוגיות לחטיבה עליונה

- מאחר ומגבלת הקבוצות אינה מאפשרת להביא את כלל התלמידים ללמידת כלל המקצועות, מנהל בית הספר הוא בעל הסמכות להחליט כיצד לבנות את מערכת הלמידה הבית-ספרית.
- בכיתות י"א – י"ב מומלץ לתת קדימות למקצועות לבגרות החורף או למקצועות בחירה שיש בהם התנסות מעשית (מעבדות, פרויקטים, מחול, אומנויות)
- בכיתה י' מומלץ לתת קדימות לתהליכי גיבוש ולמקצועות בהערכה חלופית.
- מומלץ ששעות הלמידה הפיזית יוקדשו בעיקר ללמידה, לתרגול ולהיבחנות במקצועות לקראת בחינות הבגרות
- מומלץ לשלב פעילויות הכנה לצה"ל ופעילויות ערכיות נוספות

דגשים לארגון הלמידה

שעות וימי הוראה

- א. מומלץ לייצר קבוצות שיש להן את המכנה המשותף הגדול ביותר כך שיוכלו ללמוד מקסימום המקצועות במסגרת הקבוצה.
- ב. מקצועות שאינם משותפים לקבוצת התלמידים הקבועה מומלץ לשבצם ללמידה מרחוק.
- ג. התנסות בתכנית "התפתחות אישית ומעורבות חברתית" לבגרות, שאינה מתקיימת מרחוק, תותר ככל שזו מוסדרת על ידי רכז מעורבות חברתית או מנהל התנדבות רשותי בחינוך או ככל שמדובר בפעילות שבאה להבטיח מתן מענה חינוכי או רווחתי לתלמידים. הפעילויות יתקיימו בקבוצות של עד 10 משתתפים ולפי הנחיות משרד הבריאות :
הוראות מנהל פעילות בלתי פורמלית למטרות התנדבות עדכון (קישור)
- ד. **דוגמאות ליישום למידה פיזית ב- 2 קבוצות השתייכות:**

דוגמא מספר 1:

קבוצת השתייכות 1: המקצועות ההומניסטיים- ברמת חצי כיתת אם : לשון, ספרות, תנ"ך אזרחות, היסטוריה

קבוצת השתייכות 2: הקבצה במתמטיקה

למידה מרחוק- אנגלית, מקצועות הרחבה ושאר המקצועות

ניתן לחלק את הקבוצה לתתי קבוצות קבועות לעבודה בקבוצות

דוגמא מספר 2, עבור תלמידים שהמקצוע המורחב שלהם דורש התנסות מעשית

(פרויקטים טכנולוגיים, מעבדות, מחול, אומנויות וכו'):

קבוצת השתייכות 1: מקצוע מורחב (מגמה) וככל שניתן בקבוצה זו ילמדו מקצועות

הומניסטיים לשון, ספרות, תנ"ך אזרחות, היסטוריה. (כלומר מורי המקצועות

ההומניסטיים יחולקו על פי קבוצות המגמה ולא על פי כיתות האם)

קבוצת השתייכות 2: הקבצה במתמטיקה

למידה מרחוק- אנגלית ושאר המקצועות ילמדו מרחוק.

מנהל ביה"ס הוא בעל הסמכות להחליט כיצד יבנו הקבוצות בבית ספרו וזאת בהתאם

לצרכי בית הספר, בהתאם למבנה הלמידה הבית-ספרי ולתוכנית ההיבחנות.

להלן קישור ללוח מועדי בחינות חורף

היבט פדגוגי

- מומלץ שהמורים יתכננו את הלמידה תוך מתן קדימות להכנה לבגרויות החורף, או למקצועות שקשה ללמד מרחוק.
- מומלץ שהמפגשים הפיזיים ינוצלו גם לתהליכי הערכה, מתכונות, ומבחני אמצע- כך שהתלמיד יוכל להתכונן להיבחנות החיצונית בתהליך התואם את הבחינה.
- מומלץ לשלב מרתונים לבגרות באופן מרוכז.
- כדאי שבזמן המפגשים הלימודיים יינתן זמן גם [להיבטים חברתיים ורגשיים](#).
- מומלץ לבנות מתווה קבוע לפתיחת יום הלימודים ולסגירתו בדגש על מפגש חברתי רגשי.
- עם החזרה ללמידה הפיזית, מומלץ לערוך מיפוי ולזהות פערים לימודיים הן ברמת כיתה והן ברמה פרטנית של תלמידים ולתת מענה מותאם.
- מומלץ להקדיש זמן הוראה בלמידה מרחוק באופן פרטני וקבוצתי לתלמידים.
- בזמן הלמידה הפיזית בבית הספר, חשוב להמשיך ולהקדיש זמן לפיתוח מיומנויות הנדרשות ללמידה מרחוק כגון: ארגון זמן, איתור מידע, למידה עצמית, עבודת עמיתים מרחוק, אחריות לביצוע משימות והגשתן במועד, פניה למקורות תמיכה.
- מומלץ בעת הלמידה הפיזית להקצות זמן למשוב, תכנון והנחייה של הלמידה ולכלול בהם משוב גם על הנלמד מרחוק לצד הלמידה הפיזית.
- במסגרת חלוקת הכיתה לקבוצות ימשיך המחנך ללוות את כלל כיתתו במערך הלמידה הן בביה"ס והן מרחוק.
- קישורים לעבודה פנים אל פנים במקצועות בחירה התנסותיים בשיתוף המזה"פ- מוזיקה, אומנות, תיאטרון, מחול, קולנוע [קישור](#)
- קישור לעבודה פנים אל פנים במדעים [קישור](#)

המלצות ודגשים בשבוע החזרה

- לקראת החזרה- חשוב ליידע את התלמידים בקבוצות ההשתייכות שלהם וליזום מפגש מקדים לקבוצות באמצעים מקוונים.
- לשתף ולעדכן ההורים במידע והנחיות העדכניות (באגרת, במפגשי הורים וכד').
- להתמיד בקיום הסברה על חשיבות עטיית מסכה, שמירה על ריחוק פיזי והיגיינה.
- עם החזרה כדאי להקצות זמן לשיתוף בחוויות, שאלות ומחשבות שליוו אותם בתקופת הסגר.

- מומלץ ליזום קבלת פנים חגיגית לתלמידים, על פי כללי אורחות החיים.

דגשים להיבט רגשי-חברתי

התלמידים מסיימים בימים אלה שגרה ארוכה של למידה מרחוק, קשרים חברתיים מצומצמים ולא רציפים, ריחוק פיזי מהמורים ומהחברים והיעדר תקשורת פנים אל פנים. במהלך התקופה האחרונה שיתפו תלמידים רבים בקשיים חברתיים שהתעוררו בעקבות הריחוק שנכפה עליהם מהחברים ומהמורים. תלמידים אילו חוזרים לבית הספר מתוך ציפייה לשוב ולחזק את הקשרים החברתיים ולהרגיש שייכים למסגרת הבית הספרית. זאת לצד החששות הטבעיים הנלווים לכל יציאה מהבית בתקופה זו.

חשוב לאפשר להם כניסה מזורגת לתוך שגרה בטוחה, מוכרת ונעימה. ההזדמנות לשתף ולעבד יחד את חוויות התקופה, חשובה ליצירת התחלה חדשה:

לפני החזרה לבית הספר

חשוב לנצל את המפגשים המקוונים להיערכות רגשית-חברתית המאפשרת לתלמידים לשתף באופן בו חוו את החודשים שבהם לא התראו: כיצד הרגישו בתקופה שחלפה? האם חוו חוויות חיוביות שהיו רוצים לשמר? למה התגעגעו? מה היה חסר להם בתקופה זו? כיצד הם מרגישים כעת, רגע לפני המפגש המחודש עם החברים והמורים? מה חשוב להם שיקרה עם החזרה לשגרה? אילו שאלות יש להם לקראת החזרה?

עם החזרה לבית הספר

- ✓ חשוב לשוחח על מבנה שבוע הלימודים, על הכללים הנהוגים בכיתה ובבית הספר בעת הזו ולאפשר לתלמידים לשתף בציפיות ובצרכים שלהם בהתייחס לכך.
- ✓ מומלץ לשתף את התלמידים בקביעת המטרות החברתיות והלימודיות לתקופה הקרובה (באמצעות למשל: כתיבה, יצירה, תכנון יוזמות חברתיות)
- ✓ מומלץ לאתר תלמידים שלא חוזרים ולדאוג ליצירת קשר איתם.

חיזוק הקבוצה החברתית

- ✓ מומלץ ליצור שגרות שיאפשרו שיתוף ושיח רגשי.
- ✓ מומלץ לחדש חלוקת תפקידים לכל תלמיד לחיזוק קשרים חברתיים, לימודיים ולמתן מענה לתלמידים המנועים מלהגיע לביה"ס.
- ✓ מומלץ לעודד לאינטראקציות חברתיות גם מעבר לשעות הלמידה עפ"י הנחיות הבריאות.

▪ כלים והצעות ללמידה רגשית-חברתית-ערכית בחטיבה העליונה -

- ✓ [מפגשי כישורי חיים וחוסן לכיתות](#)
- ✓ [פעילויות חברתיות ערכיות](#)
- ✓ [פעילות כישורי חיים משודרים לחט"ע](#)

קווים מנחים

1. המתווה המפורט מגדיר תנאים מחייבים. כל מוסד חינוכי מורשה להוסיף על התנאים במתווה (ככל שהדבר לא עומד בניגוד לדיון) וזאת באישור המחוז ובתיאום עם הרשויות, אך לא לגרוע מהם, כמפורט בהמשך.
2. יתאפשרו **פתרונות דיפרנציאליים בין רשויות מקומיות** שונות, בין יישוב ליישוב, בין מוסדות חינוך שונים ובהתאם לצורכי המגזרים השונים, כדי לאפשר למנהלי בתי הספר, לרשויות, באישור מנהלי המחוזות, גמישות בניהול התוכנית והתאמתה לצרכיו הייחודיים של כל מוסד ומוסד תוך כדי שמירה על בריאות באי מוסד החינוך.

במסגרת ההתמודדות עם האתגרים שמשבר הקורונה מזמן למערכת החינוך ונוכח הצורך **בהתאמה לצרכים ייחודיים של מגזרים שונים** (הערבי, הבדואי, הדרוזי, הצ'רקסי והחרדי) ובתי הספר בכלל, וכדי לאפשר יותר למידה פיזית וצמצום פערים, תיבחן למידה במשמרות וכן מעבר ל-6 ימים לבתי ספר שלומדים 5 ימים, וכל זאת בהתאם למסגרות התקציב המאושרות (דהיינו, לא תינתן תוספת תקציב לעניין) וללא פגיעה בהיקף המשרה או בתנאי שכרם של עובדי ההוראה. על מוסדות החינוך לפעול בעניין בתיאום עם הרשות המקומית ובאישור המחוז.
3. **חוק לימוד חובה** חל באופן מלא כבכל שנה.
4. **אוכלוסיות ייחודיות** (בהן החינוך המיוחד, נוער בסיכון, תלמידים בכפרי הנוער וכדומה) ימשיכו לקבל מענה ייחודי להמשך קיום המסגרת ללא תלות בשיטת ההפעלה.
5. המהלך ילווה **בהדרכה ובהסברה** ממוקדת לתלמידים, למורים ולהורים, בנוגע לכללי ההתנהגות ולחשיבות מניעת ההדבקה.
6. **ההורים והתלמידים** יעודכנו במערכת השעות ובמשימות הלימודיות.
7. **משרד החינוך הקצה בשנת תשפ"א משאבים נרחבים** עבור תקשוב מערכת החינוך, עוזרי חינוך, הגדלת תקציב לצהרונים ואספקת אמצעי קצה לתלמידים מעוטי יכולת, מיגון והיגיינה למוסדות החינוך **כדי לאפשר למידה בקבוצות קטנות** ומענה ממוקד לאוכלוסיות מיוחדות.

8. משרד החינוך ימשיך להשקיע **בחיזוק הרווחה הנפשית והחוסן האישי** של כלל התלמידים והצוותים החינוכיים, יאתר ויזהה ילדים במצוקה ובסיכון וייתן מענים רגשיים וטיפולים פסיכולוגיים, בהתאם לצורך, תוך מתן מענה לכלל המגזרים והאוכלוסיות בעלי צרכים מיוחדים (עולים, חינוך מיוחד, לקויי למידה ועוד). כמו כן, יושם דגש על חיזוק האקלים הכיתתי במרחב הפיזי והווירטואלי, חיזוק הקשר בין התלמידים לבין עצמם ובינם לבין המורה, העמקת תחושת השייכות של הילדים לכיתתם ומניעת התנהגויות סיכון.
9. השירותים הפסיכולוגיים יספקו שירותי תמיכה, ליווי ו**הדרכה להורי** התלמידים בשלבי החינוך השונים, על מנת לחזק את מסוגלותם לתמוך בילדיהם כבדרך שגרה ובתקופת הלמידה מרחוק בפרט, בדגש על היבטים רגשיים וחברתיים.

בברכת המשך שנת לימודים פורייה ובריאה,

משרד החינוך